

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Підготували: Северенчук
Леся, Доцяк Іванна

Однією з характерних рис сучасного етапу науково-технічної революції є комп'ютеризація всіх сфер життя суспільства. Це зумовлює кардинальні зміни в структурі професійної педагогічної діяльності. Використання інформаційних технологій у всій системі освіти стає нагальною потребою. «Інформаційні вміння починають поступово виштовхувати на задній план традиційні «трудоі навички». Тому прагнути до вироблення навичок орієнтації в новому інформаційному середовищі варто від початку навчання майбутнього вчителя в педагогічному вузі.

У ХХІ ст. гуманізм як соціально-ціннісний комплекс ідей, які стверджують ставлення до людини як до найвищої цінності, які визнають її право на свободу, щастя і розвиток, прояв своїх фізичних і духовних сил, - стає узагальненою системою поглядів, переконань та ідеалів учителя ХХІ століття. Утвердження гуманістичного мислення сприяє формуванню нового стилю взаємин учителя з учнями. Найбільш характерними рисами такого стилю є:

- реалізація ідеї особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання;
- поступовий перехід від групових форм взаємодії до індивідуальних;
- перевага непрямой форми педагогічних вимог до учнів (поради, прохання, пропозиції);
- емоційна забарвленість ділових відносин з учнями;
- наявність постійного контролю в процесі здійснення ділової комунікативної діяльності;
- надання допомоги учневі в його саморозвитку, виховання культури, ставлення до самого себе, до людини, природи.

Перспективи розвитку педагогічної професії (соціальний статус, концептуальний зміст професійної діяльності, вимоги до професійної компетентності та інше) невід'ємно пов'язані з соціальними процесами держави, і безпосередньо з перспективами і станом освітнього простору. Сучасний стан освітнього простору Української держави характеризується тенденціями глобалізації та інтеграції до світового освітнього простору.

Світовий освітній простір – відносно нове поняття. Воно визначає сукупність всіх освітніх і виховних закладів, науково-педагогічних центрів, урядових і суспільних організацій з просвітньої діяльності в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальну масштабі, їх взаємовплив і взаємодію в умовах інтенсивної інтернаціоналізації різних сфер суспільного життя сучасного світу. Для успішного входження України до Європейської системи необхідне фундаментальне оновлення системи педагогічної освіти. На думку доктора філософських наук, професора, академіка АПН України, ректора Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова В.П. Андрущенко воно передбачає наступне:

1. Вихід на новий рівень інтеграції науки і педагогічної освіти. Сучасний стан освіти вимагає від педагога постійного оновлення знань, вміння навчатися протягом всього життя, сформувати в собі адекватні здібності і якості в процесі свого професійного становлення.

2. Радикальну модернізацію змісту педагогічної освіти: ліквідація ідеологізації, застарілих форм і методів, наближення до соціокультурних реалій.

3. Демократизацію освітньої політики: децентралізація системи освіти, підвищення самостійності навчальних закладів.

4. Організацію ранньої профорієнтації випускників загальноосвітніх шкіл: визначення покликань, психологічних та професійно значимих якостей.

5. Здійснення виховної роботи на багатокультурній основі: формування толерантності, вміння жити разом, поважаючи етнічне, культурне розмаїття. При цьому кожен має залишатися собою для того, щоб розмаїття не призвело до конфлікту, вчитель має виконувати відповідну посередницьку функцію, узгодити моделі поведінки, а головне – сформувати поважливе сприйняття позицій один одного.

6. Підвищення самостійності вихованців, рівня їхньої самоорганізації, проведення спільних педагогічних експериментів та інше.

Президент АПН України, академік НАН України В.Г. Кремінь характеризує основні загальноцивілізаційні тенденції, що будуть стверджуватися в ХХІ столітті і впливати на всі сфери життя людини і суспільства (тенденція до глобалізації суспільного розвитку; набуття людством здатності до самознищення; перехід від індустріальних до інформаційних технологій), визначає наступні пріоритети сучасної освіти:

- забезпечення високої функціональності людини в нових умовах;
- забезпечення оптимального балансу між локальним (патріот своєї країни) і глобальним (громадянин світу) формуванням людини;
- формування на загальносуспільному й індивідуальному рівнях розуміння людини як найвищої цінності;
- формування у людини здатності до свідомого і ефективного функціонування в глобалізованому світі;
- мінімізація асиметрії між матеріальністю і духовністю, формування конструктивізму як основи життєвої позиції.

Все це передбачає модернізацію освіти в контексті Національної доктрини:

- зміну змісту освіти;
- корекцію спрямованості навчального процесу;
- перехід від кваліфікації до компетентності;
- утвердження особистісно-орієнтованої педагогічної системи;
- актуалізація патріотичного виховання;
- інноваційний характер освіти.

ВМІННЯ ПРАЦЮВАТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ

- ⦿ стає одним із найбільш необхідних і важливих компонентів сьогодення.
- ⦿ Ще більш актуальною стає здатність активно діяти, швидко приймати рішення, саморозвиватися, самовдосконалюватися не лише під час навчання.

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА Є ПРОДУКТОМ РІЗНОБІЧНИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ, ЩО ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ В ТАКИХ АСПЕКТАХ:

- ⦿ у конкретних навичках використання технічних засобів (від телефону до персонального комп'ютера та комп'ютерних мереж);
- ⦿ у здатності використовувати у своїй діяльності інформаційні технології, а також пов'язані з ними численні програмні продукти;
- ⦿ у вмінні отримувати інформацію з різноманітних джерел, а саме: періодичної преси, науково-методичної літератури, електронних джерел; і водночас доступно трактувати та ефективно її використовувати;
- ⦿ в уміннях аналітичного оброблення інформації.

ВАЖЛИВОЮ СТАЄ ПРОБЛЕМА

- ◎ розвитку відповідних компетентностей в умовах формування інформаційного простору і переходу до інформаційного суспільства.

ІНФОРМАЦІЙНУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ

- ◎ слід розуміти як здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними видами та джерелами інформації, знаходити і відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися, на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з професійною діяльністю

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВКЛЮЧАЄ ТРИ КОМПОНЕНТИ:

- ◎ **інформаційний** (здатність ефективної роботи з інформацією в усіх формах її представлення);
- ◎ **комп'ютерний або комп'ютерно-технологічний** (визначає уміння та навички щодо роботи із сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням);
- ◎ **процесуально-діяльнісний** (визначає здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій до роботи з інформацією та розв'язання різноманітних задач).

ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ВЧИТЕЛІВ НЕОБХІДНО:

- ⦿ сформувати міцні базові знання;
- ⦿ сформувати вміння застосовувати необхідні новітні інформаційні технології;
- ⦿ розвинути вміння відфільтровувати вторинну та залишати тільки актуальну та корисну інформацію;
- ⦿ сформувати вміння аналізувати інформацію, помічати закономірності та використовувати їх, прогнозувати й робити висновки;
- ⦿ сформувати вміння на основі аналізу попередньої інформації формулювати власну точку зору;
- ⦿ сформувати вміння генерувати оригінальні думки та ідеї;
- ⦿ сформувати вміння реалізовувати на практиці нові розробки, технології, пристрої тощо на основі власних ідей.

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

- ⦿ не зводиться до розрізнених знань і вмінь працювати з комп'ютерною технікою, а є інтегральною властивістю цілісної особистості вчителя, що передбачає її комп'ютерну спрямованість, мотивацію до засвоєння нових знань і вмінь, здатність до розв'язування інтелектуальних завдань за допомогою комп'ютерної техніки, володіння прийомами комп'ютерного мислення.
- ⦿ врахування визначених вище факторів, що впливають на ефективність використання засобів ІКТ, проблем, що виникають під час створення цих засобів, і можливих шляхів їх вирішення дозволить створювати ефективні засоби для інформатизації системи освіти.